

Til
Sundheds- og Ældreministeriet
Enhed for Primær Sundhed og Forebyggelse

primsund@sum.dk med kopi til mhe@sum.dk

Det Ethiske Råd
Holbergsgade 6
1057 København K
Tel + 45 7221 6860
www.etiskraad.dk

31. juli 2015
J.nr.: 1504382
Dok. nr.: 1748288
UH

Vedrørende høring over udkast til bekendtgørelser og vejledninger til ud-møntning af ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

Det Ethiske Råd takker for modtagelse af ovennævnte i høring.

Rådet har alene bemærkninger til henholdsvis

- bekendtgørelse om åbning og kontrol af post, undersøgelse af patientstuer m.v. på psykiatrisk afdeling,
- vejledning om forhåndstilkendegivelser, behandlingsplaner, tvangsfiksering og tvungen opfølgning efter udskrivning m.v. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger.

Bekendtgørelse om åbning og kontrol af post, undersøgelse af patientstuer m.v. på psykiatrisk afdeling

Som anført i Rådets høringssvar til loven har Rådet forståelse for de store problemer, det skaber for både patienter og ansatte, at der er rusmidler og våben på afdelingen. Åbning af post, undersøgelse af patientens stue og ejendele samt kropsvisitation kan ifølge bekendtgørelsen ske når der er "rimelig grund til at formode, at der er medikamenter, rusmidler eller farlige genstande på afdelingen". Loven – og bekendtgørelsen – giver således mulighed for at fratage personer indlagt på psykiatrisk afdeling nogle af de grundlæggende rettigheder, der for langt de fleste andre personer i samfundet er en selvfølgelig del af dette at være borger i en retsstat.

Det er Rådets opfattelse, at bekendtgørelsen i alt for ringe grad afspejler, at et sådant indgreb kan være yderst krænkende for de patienter, der berøres. Det bør af bekendtgørelsen således fremgå, at der forinden bør være en form for dialog, at den enkelte patient mundtligt, og evt. skriftligt skal have en saglig begrundelse for det påtænkte indgreb tillige med en konkret begrundelse for, at netop denne patient berøres og evt. får frataget sine ejendele.

Vejledning om forhåndstilkendegivelser, behandlingsplaner, tvangsfiksering og tvungen opfølgning efter udskrivning m.v. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger

Rådet har først og fremmest bemærkninger til vejledningens indhold i forhold til inddragelse af pårørende samt mindreåriges forhold.

I forhold til pårørende nævnes blot ganske kort, at patienten skal tage stilling til inddragelse af pårørende eller andre i patientens netværk. Tillige nævnes, at de pårørende i videst muligt omfang med patientens samtykke skal søges inddraget i behandlingsplanen. I Det Etske Råds udtalelse om tvang i psykiatrien anbefaler Rådet, "at personalet som hovedregel yder en væsentlig indsats for at involvere de pårørende i behandlingsforløbet". Normalt er dette både i patientens og de pårørendes interesse, men der kan naturligvis være undtagelser. Det er ikke altid i patientens interesse at involvere de pårørende, og det skal naturligvis respekteres, hvis de pårørende ikke ønsker at blive inddraget eller kun ønsker at blive inddraget i begrænset omfang, fx fordi de opfatter det som meget belastende eller krævende. Sådanne overvejelser bør fremgå af vejledningen.

Med hensyn til de mindreåriges forhold (under 15 år) har Rådet bemærkninger til vejledningens bestemmelser om magtanvendelse overfor en patient under 15 år med forældresamtykke. Der kan anvendes magt også i situationer, hvor den unge patient ikke er sindssyg. Det anføres i vejledningen, at lægen "altid skal opveje fordele og ulemper og vælge den til enhver tid for patienten mest skånsomme løsning. Mindste middels princip skal altid følges. Ligeledes må overvejelser om forholdet mellem forældre og patient inddrages i lægens beslutning". Det er Rådets opfattelse, at vejledningen i højere grad end det er tilfældet, bør udtrykke et egentlig proportionalitetsprincip, hvor den unges alder, modenhed og sygdomstilstand nøje vurderes i forhold til indgrebets karakter og betydning.

I forhold til eftersamtaler finder Rådet det positivt, at både den unge patient under 15 år samt forældrene skal tilbydes samtaler efter ophør af magtanvendelse. Det er Rådets opfattelse, at vejledningen bør indeholde overvejelser om, hvorvidt/hvornår disse samtaler bør foregå med barnet alene og/eller sammen med forældrene.

Spørgsmålene om pårørendeinddragelse og mindreåriges forhold i psykiatrien har været meget debatteret i forbindelse med ændringerne af loven. Den væsentlige betydning, som disse spørgsmål har og har haft, afspejler sig ikke i vejledningen. På disse punkter bør vejledningen efter Rådets opfattelse således uddybes.

Med venlig hilsen
på Det Etske Råds vegne

Jacob Birkler
Formand